

Täysistunto

Tiistai 14.2.2023 klo 14.04—16.53

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 291/2022 vp
Lakialoite LA 24/2022 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 25/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläinen pääsee esittelemään. Olkaa hyvä.

Keskustelu

15.18 **Suna Kymäläinen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Käsitlemme liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintöä ajoneuvolaista. Ensiksi kiitokset koko valiokunnalle tämän esityksen käsittelystä hyvässä hengessä. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan pääosin voimaan vuoden 2023 alusta. Päästömanipulaatioita koskevat muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan kuitenkin vasta 1.6.2024.

Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää hyvänä, että hallituksen esityksen sääntelyllä pyritään puuttumaan päästömanipulaatiolaitteiden ja -järjestelmien myyntiin, käyttöön ja asentamiseen. Vastaavasti valiokunta pitää esityksen automaatiokokeiluja koskevia ehdotuksia erittäin tarpeellisina ja asianmukaisina. Asiantuntijakuulemisessa esitystä on pidetty kokonaisuutena myös liikennevalvontatyötä tukevana ja selkeyttävänä.

Käyttövoimakonversioiden osalta valiokunta on poistanut 7 a §:n 3 momentista lähipäästöjä koskevan maininnan, sillä saadun selvityksen mukaan viittaus lähipäästöjen kasvamiseen vähäistä enemmän voisi johtaa huomattavan kalliiden ja hinnaltaan auton arvoon nähden joissain tapauksissa moninkertaisten laboratoriomittausten tarpeeseen, mikä voisi käytännössä tehdä käyttövoimamuutosten tekemisen mahdottomaksi, mikä olisi vastoin muun muassa fossiilittoman liikenteen tiekartan linjauksia ja tavoitteita.

Konversioiden osalta valiokunta myös painottaa, että lain toimeenpanossa tulee varmistaa, etteivät testauskäytännöt aiheuta kohtuuttomia kustannuksia yksittäisille autoilijoille ja että korkeahintaisilla testausvaatimuksilla ei myöskään saa haitata etanolikonversioiden yleistymistä ja näiden markkinoiden kehittymistä. Lisäksi valiokunta on tehnyt muutamia vähäisiä muutoksia ja teknisiä korjauksia esitettyihin pykäliin.

Valiokunta pitää tärkeänä, että lakiehdotusten vaikutuksia seurataan tiiviisti jatkossa. Lisäksi valiokunta nostaa asiantuntijakuulemisessa tehtyjen huomioiden perusteella mietinnössään esiin eräitä sääntelyn jatkoselvittämistarpeita liittyen muun muassa poliisin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 167/2022 vp

mahdolliseen tarpeeseen voida keskeyttää muihin maihin rekisteröityjen ajoneuvojen kuljetus ja estää ajoneuvon käyttö rengaslukon avulla.

Kokonaisuudessaan liikenne- ja viestintävaliokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä vähäisin muutoksin.

Arvoisa puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunta on myös päättänyt yhdistää edustaja Ojala-Niemelän lakialoitteen, lakialoite 24/2022, käsittelyn nyt käsittelyssä olevan hallituksen esityksen käsittelyyn. Lakialoitteessa ehdotetaan tieliikennelakiin lisättäväksi uusi 10 a §, joka koskee pysähdyksissä olevan hälytysajoneuvon ohittamista. Aloitteen mukaan, jos hälytysajoneuvo on pysähtyneenä tiellä siten, että hälytysvalomerkit ovat käytössä, ohittavan ajoneuvon on noudatettava erityistä varovaisuutta sekä nopeusrajoitusta 40 kilometriä tunnissa hälytysajoneuvon kohdalla.

Valiokunta on kuullut asiantuntijoita ja yhtyy lakialoitteen taustalla olevaan huoleen pelastustehtävissä olevien pelastustyöntekijöiden turvallisuudesta tiealueella. Valiokunta pitää lakiehdotuksen tavoitetta siten erittäin tärkeänä ja kannatettavana. Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille, että voimassa oleva tieliikennelaki sisältää jo nykyään ainakin periaatteessa säännökset, joilla pyritään lakialoitteen tavoitteeseen. Tienkäyttäjän tulee sovitaa kuljettamansa ajoneuvon nopeus ja etäisyys sellaisiksi kuin liikenneturvallisuus edellyttää huomioon ottaen tien kunto, sää, keli, näkyvyys, ajoneuvon kuormitus ja kuorman laatu sekä muut olosuhteet. Lisäksi tienkäyttäjällä on velvollisuus noudattaa liikennesääntöjä sekä huolellisuutta ja varovaisuutta samoin kuin on annettava esteetön kulku hälytysajoneuvolle, joka antaa sekä hälytysääni- että valomerkkejä.

Myös tielle pysäytettyä hälytysajoneuvoa sivuutettaessa on noudatettava yleistä huolellisuusvelvollisuutta ja turvallista tilannenopeutta ja ennakoitava muuta liikennettä. Saadun selvityksen mukaan tiellä työskentelevien viranomaisten ja pelastushenkilöstön turvallisuuden mahdollinen vaarantaminen johtuu lainsäädännön puutteellisuuden sijasta usein tienkäyttäjien puutteellisesta sääntelyn tuntemisesta taikka huolimattomasta tai joskus jopa piittaamattomasta toiminnasta. Liikenneturvallisuustyö sekä esimerkiksi liikennesääntöjen noudattamisen valvonta ja ajo-opetus ovat tärkeässä roolissa tienkäyttäjien liikennekäyttäytymiseen vaikuttamisessa. Valiokunta katsoo, että tienkäyttäjien tuntemusta liikennesäännöistä ja muun muassa lakialoitteessa tarkoitettussa onnettomuustilanteessa toimimisesta on tarpeen lisätä esimerkiksi viranomaisviestinnän keinoin. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota myös siihen, että lakialoitteessa kuvattu turvallisuuden vaarantaminen ei koske pelkästään hälytystehtävien parissa työskenteleviä. Vastaava ongelma koskee yleisemmin kaikkia, jotka tekevät työtä tiealueella.

Valiokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että lakialoite ei ole tässä vaiheessa ilman valtioneuvostossa tehtäviä perusteellisia taustaselvityksiä, vaikutusarviointeja ja kokonaisuuden arviointia toteutettavissa. Valiokunta pitää kuitenkin tiellä työskentelevien turvallisuuden parantamista välttämättömänä, samoin kuin sitä, että valtioneuvosto tekee kokonaisarviointin niistä lainsäädännöllisistä, teknisistä ja esimerkiksi tiedottamista, valvontaa tai ajo-opetusta koskevista keinoista, joilla voidaan parantaa tiealueella työskentelevien ja liikenneonnettomuustilanteiden hoitamisen turvallisuutta. Kokonaisarvion pohjalta tulee ryhtyä tarpeellisiin toimiin tiealueella työskentelevien turvallisuuden parantamiseksi.

Valiokunta ehdottaakin eduskunnan hyväksyttäväksi lausuman, jonka mukaan ”eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto tekee kokonaisarviointin niistä lainsäädännöllisistä, teknisistä ja esimerkiksi tiedottamista, valvontaa tai ajo-opetusta koskevista keinoista, joil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 167/2022 vp

la voidaan parantaa tiealueella työskentelyn ja liikenneonnettomuustilanteiden hoitamisen turvallisuutta”.

Arvoisa puhemies! Mietintö on yksimielinen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Kiitoksia, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläinen. — Ja nyt edustaja Autto.

15.25 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti: Haluan kiittää valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläistä paitsi mietinnön esittelystä myös hyvästä työskentelyn johtamisesta valiokunnassa, ja haluan kiittää koko valiokuntaa siitä, että yksimieliseen mietintöön päästiin.

On tietysti hienoa, että ajoneuvoteknologia on kehittynyt aivan valtavin harppauksin viime vuosina, ja jos ajatellaan ajoneuvojen päästöjä, puhutaanpa hiilidioksidipäästöistä tai muista lähipäästöistä, niin kehitys on ollut suorastaan huimaa. Tässä mielessä tietysti, kun mennään sille tasolle, jolla päätetään päästörajoista, eli Euroopan unionin tasolle, on varmasti myös syytä miettiä sitä, kuinka suuria harppauksia tulevaisuudessa pystytään ottamaan ilman, että rajakustannus suhteessa saavutettavaan hyötyyn kasvaa liian korkeaksi, mutta arvoisa puhemies, siitä olen samaa mieltä, että niitä sääntöjä, jotka ovat voimassa, tietysti pitää kaikkien noudattaa, ja tämä lainsäädäntö on siihen perusteltua.

Mitä tulee sitten siihen, kuinka hyvin valiokunta työskentelyssään onnistui, niin on kyllä hienoa, että tämä lakiteksti saatiin viilattua siltä osin, että se ei vaaranna missään nimessä sitä, että uusillekin ajoneuvoille voidaan tehdä etanolikonversatioita eli käyttövoima voidaan muuttaa bensiinikäyttöisestä etanolikäyttöiseksi. Etanolia valmistetaan Suomesakin, ja se on lähtökohtaisesti hyvin vähäpäästöinen tai, voi sanoa, päästötön polttoaine. Tässä mielessä on tärkeää, että tämä etanolin käyttö Suomessakin mahdollistuu tulevaisuudessa, ja tämä valiokunnan tähän mietintöön ja mietinnön kautta lakiin tekemä muutos on tässä mielessä tärkeä. Oikein hyvä, että muutos saatiin aikaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Laakso.

15.27 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Tosiaan täytyy edustaja Auttoa komparta siinä mielessä, että kiitokset puheenjohtajalle ja myös koko valiokunnalle. Meillä on muutenkin ollut äärettömän mukavaa tehdä valiokunnassa töitä. Ollaan saatu oikeasti niitä oikeita asioita siellä eteenpäin — niin kuin tässäkin kohtaa oli äärettömän hyvä, että saatiin valiokunnan mietintö siihen muotoon, että saadaan edelleen moottorinohjausjärjestelmään koskea, koska oli vähän vaarana se, että jos se kielto tulisi niin sanotusti ECU:n koskemiseen, niin olisi tullut juuri näitä ongelmia, mistä edustaja Autto puhui, että olisi haasteellista ollut saada näitä etanolikonversioita, ja sitten tietysti teho- ja vääntömuutokset olisivat olleet mahdottomia siinä kohtaa, jos oltaisiin katsottu, että aina ollaan menossa manipuloimaan näitä, jos moottorinohjausjärjestelmään kosketaan.

Sinänsä tämä on todellakin hyvä juttu — vaikka nyt ei kauhean innokkaita minä ja meidän puolueemme olla koskaan näissä ilmastojutuissa oltukaan — koska tässä on oikeasti ollut juuri se epäoikeudenmukaisuus, että ne, jotka ovat niin sanotusti vähän roistoja, ovat saaneet taloudellista hyötyä, ja sen takia tällainen on äärimmäisen tärkeää saada kitkettyä, että tätä kilpailun vääristymää ei tulisi tämän vuoksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 167/2022 vp

Tähän samaan hallituksen esitykseen oli sitten tosiaan ympätty tämä edustaja Ojala-Niemen lakialoite siitä, että hälytysajoneuvojen kohdalla tulisi 40 kilometrin tuntinopeusrajoitus. Jo silloin lähetekeskustelussa toin esiin tätä huolta siitä, että en usko, että näin tulisi käymään ja sen valvonta olisi tosi hankalaa, ja sitten kun tätä tosiaan ruvettiin valiokunnassa käsittelemään, niin huomasin myös senkin, ajattelin heti siinä, että nyt tulee jopa vaaratilanteita: kun joku moottoritiellä, joka tietää tämän lain ja on oikein lainkuuliainen, vetäiseekin liinat kiinni ja tiputtaa vauhtinsa 40:een, niin siinä aika äkkiä sieltä perässä tulevat paukuttavat päälle. Elikkä se saattaa olla näin, että me jopa lisittäisiin meidän turvallisuusriskiä sillä, että me tehtäisiin tämmöinen.

Lausumat ja se, mitä tosiaan valiokunta tästä asiasta esitteli elikkä se, että yritetään saada parannettua tiedottamista ja yritetään saada ihmisten korvien väliin menemään se jolain muulla tavalla, on hyvin, hyvin suositeltavaa. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 291/2022 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen LA 24/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.